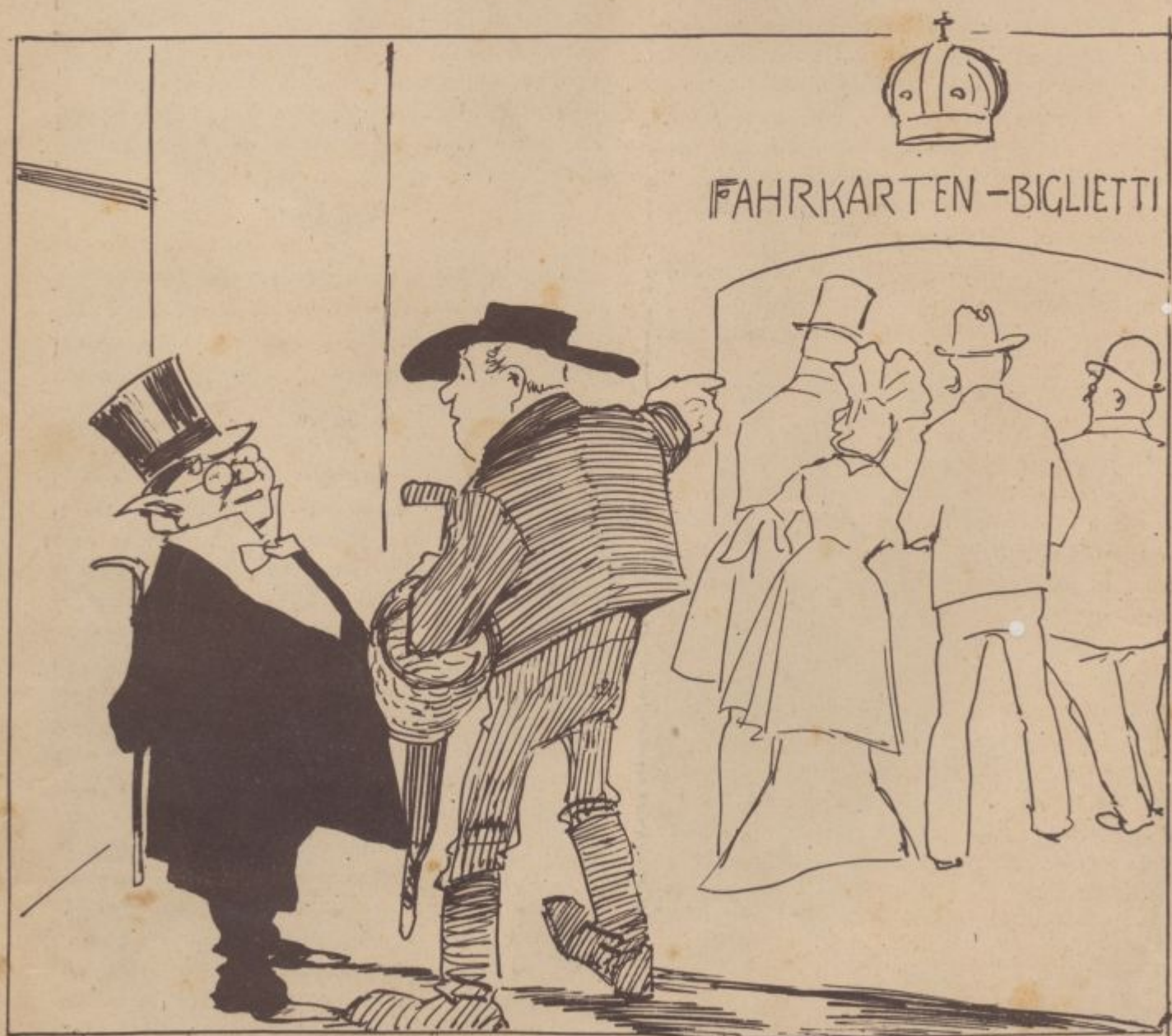

Enakopravnost na novem kolodvoru
pri Sv. Andreju.

Kmet: Ti, gospod „Škrat“, kje je pa blagajna za Slovence?

TRST, v petek dne 8. junija 1906.

Često se dogaja, da ljudje gledajo v nebesni svod in štejejo zvezde, a se pri tem izpodtikajo ob kamen, ki jim je bil na potu, vse vidijo, vse opazajo, vse presoajo, samo tega ne vidijo, kar jim je pod nogami. Nekaj podobnega se je zgodilo tudi meni, ko sem poročal in — se jezil radi veteranske slavnosti. Vsem sem videl, vse opazoval, vse beležil, vse kritikoval in se jezil — radi nemških tablic v senci slovenskih trakov. Najznamenitejšega dogodka s te slavnosti pa nisem še zabeležil in hitim danes, da dohitim, kar je zamujenega in zaključim s tem svojo kroniko o veteranski slavnosti, ki je bila provzročila dokaj hrupa v naši slovenski tržaški javnosti. Senzacija, velika; prava senzacija je to, nekaj, kar se že dolgo ni zgodilo v našem Trstu, odkar se prirejajo tu patrijotične slavnosti in kličejo ljudje: „Živela Avstrija!“ Da, na veteranski slavnosti se je dogodilo to nečuvveno, že dolgo ne doživljeno: mnogo njih je vsklikalo „Živela Avstrija“ in nikdo ni bil aretiran radi tega!!

Sedaj pa res ne vem, pri čem sem? Ne vem, ali je ta klic res izgubil svoj prejšnji — provokatorični pomen, ali so le slavne oblasti za javno varnost in red spremenile svoj nazor v tem pogledu, ali pa se je kako ohladilo prejšnje ljubavno razmerje med temi oblastmi in njimi, ki se po klicu „Živela Avstrija!“ čutijo provocirane, vsled česar bi moglo priti do kaljenje javnega miru, kar bi zopet moglo pomešati koncept avstrijskega vladnega sistema v našem Trstu. Nu, bilo kakor bilo, resnica je, da je bil v Trstu že marsikdo aretiran, ker je bil tako nepreviden, da je klical: „Živela Avstrija!“ in da so oblasti svoje postopanje motivirale s tem, da bi taki klici mogli vznemiriti izvesten del prebivalstva in bi mogla navstati nevarnost za javni mir in red...!

Na veteranski slavnosti pa so oblasti odnehale od te stare prakse in niso aretirale nikogar zato, ker je kričal „Živela Avstrija!“ Javni mir in red torej nista bila v nevarnosti onega dne... Ali stojte —

ravnokar se mi prižiga velika laterna v moji butici... Nekaj mi svita v glavi in navstaja mi neka misel, ki utegne pojasniti vzrok spremenjenemu postopanju oblasti. Sedaj še le se spominjam, da je bila prav onega dne glavna skupščina „Lege Nazionale“ in da se je vršila v slavnem Piranu. Da, da, tako bo! Na to skupščino jih je šlo mnogo tudi iz Trsta in morda ni bilo onega dne v Trstu ravno tistih, ki se čutijo provocirane po klicih „Živela Avstrija!“ Če je temu tako, potem res niso imeli taki klici pravokaterične nevarnosti na sebi...! Ni izključeno po tem takem, da se prihodnjič o slični priliki oblasti povrnejo k prejšnji dobri in izkušeni praksi. Zato hočem biti jaz tudi odslej previden in dobro premislim stokrat, predno zakličem enkrat „Živela Avstrija!“

Ali naj bo, kakor hoče: jaz sem zabeležil senzacijo, da na veteranski slavnosti ni bil nikdo aretiran radi klica „Živela Avstrija“ in sem s tem podal dokaz, da sem točen, vester in objektiven kronist.

Mej tem pa je ta naša mati Avstrija, katero bi mi tržaški Slovenci tako radi pustili „živeti“, če bi — smeli brez nevarnosti aretacije, doživela še večo senzacijo. Dobila je svojega Misijo, ki jo odreši iz pekla obnemoglosti nasproti Ogrski in jo dovede v raj, kjer ni škripanje z zobmi radi narodnih vprašanj in jezikovnih sporov in kjer sede v nekajenem miru skupaj združene „politične potence“ — ta izraz sem si izposodil iz zadnjih števil „Edinosti“ — Nemcev, Čehov in Poljakov. Misija se imenuje Beck, vstal je iz groba birokratiškega prahu, združil „politične potence“ in pustil Jugoslovane — pred vratmi. Mož ne taksira torej Jugoslovanov posebno visoko in meni, da njihova »politična potencia« ne sega do tiste »zelene mize«, okolo katere se zbirajo avstrijski ministri. Pa vedi ga vrag, če nima mož — prav! Zakaj naj bi nas taksiral drugače, če pa sami nočemo drugače. Mi imamo — da se izrazim po tržaško — druge stvari po rokah in nimamo ne časa, ne volje za to, da bi se gnetli in pehali tja, kjer bi politično kaj veljali v Avstriji. Mi imamo dovolj drugih skrbi: proklinjati moramo libe-

ralce, pobijati farje, razbijati shode — danes liberalne, jutri klerikalne — in ruvati tiste lase, ki bi utegnili biti še dobri na glavah — nasprotne slovenske stranke.

To vse je preimenitno delo, da bi je smeli zamenjarati radi kake take bagatele, ko nas postavljajo pred vrata, ko drugi sedajo k »zeleni mizi«! Mi Slovenci že vemo, kaj delamo in si ne belimo glave radi tega, kar bi moglo kedaj pfiti in da bi narod naš mogla kedaj zelo glava boleti vsled tega, da smo bili v velikih trenutkih postavljeni — pred vrata. Če ne bi bili taki, pa ne bi bili... Slovenci!

In v isti čas ko je prišel sveti duh — saj so bili binkoštni prazniki — nad glavo matere Avstrije in jej je vstal Misija, je prihitel na Dunaj v obiske največi prijatelj naš od tam gori iz Berolina. Neki pregovor začenja sicer: Boj se svojih prijateljsv... Ali danes bodi daleč proč od nas taka grešna misel... Cesar Viljelm iz Berolina je naš prijatelj in mali Viktor Emanuel iz Rima je njegov prijatelj — prijatelji naših prijateljev so pa tudi naši prijatelji. Tako je zatrdil tudi Viktor Emanuel v svoji brzojavki, ki jo je ravnokar poslal na Dunaj. Imamo torej debelo prijateljstvo na rimsko in berlinsko stran in trozveza je klavir, na katerem bodo še nekoliko časa brenkali berlinski, dunajski in rimski diplomatje k plesu, ki ga morajo plesati narodi na kanonih in bajonetih, da se pote in da jim padajo krvavi žulji iz rok za tisti dragi mir, na katerem moramo zahvaliti trozvezo.

Mej tem pa, ko brusijo na Dunaju meče v obrambo avstrijskih interesov pred nasilnimi Madjari in pletejo oljkino vejico miru ki jo hočejo potisniti avstrijskim narodom v roko, si je naš tržaški mestni svet privoščil lepo politično debato, ki jo je slavna municipalna delegacija začela pisati z zlatim peresom italijanskih postulatov za volilno reformo, a jo je z veliko — smolo zapečatil gospod — svetovalec **M r a k**. Ko je dr. **R y b á ř** prižigal luči statistike in številke in je dokazal gospodom, da so čudni ljudje, ki jočejo, ker se jim — dobro godi in še boljše obeta, in ko se je dr. **Mrak** nerodno trudil, da bi pogasil te **Rybářeve** luči, tedaj je res postajalo mračno nad glavami slavne večine in bilo je, kakor da so to glave samih — blamiranih Evropejcev!! Vsakako pa se je dru. **Mraku** sijajno posrečil dokaz, da ni posebno svetlo v glavah večine našega mestnega sveta. Nekateri menijo, da je bilo v zadnji seji mestnega sveta zato tako mračno

v glavah večine, ker je dr. **Venezian** moral predsedovati in ni mogel poseči v debato. Potem takem bi bil dr. **Venezian** jedina luč, ki razsvitlja mračne glave na strani večine... To bi ne bil poseben kompliment za ta cvet — italijanstva v Trstu, pač pa dokaz, da število še ne dela svote talentov.

Okoličanski volilci pa smejo biti na vsaki način zadovoljni, da se je bil njihov poslanec, ki je glavam signorov priredil zelo zanimivo predavanje s številkami o volilni reformi, ki je tako presenetilo signore, da jim je bilo čitati na obrazih priznanje: od vs ega tega ne vemo mi nič!

Sedaj lahko umeje vsakdo, zakaj gre signorom tako navskriž, ako prihaja slovenska **Inteligenca** v mestni svet...! Istotako pa vemo mi, zakaj jo pošiljamo!

Kronist.

Velika kratkovidnost.

Profesor (v železniškem vozu korožniku, ki je eskortiral neko vlačugo):

»Gospoda je gotovo na poročnem potovanju?«

Ljubezen in sovraštvo izgineta v daljavi.

Jezuit in kapucin

sta se pripravala, kako da je pač izgledal Juda Iškarijot. Jezuit je menil, da je imel tako rjavo brado kakor kapucin. Kapucinec je na to odvrnil: „To je pa gotovo, da je bil Juda Iškarijot iz družbe Jezusove.“

Bedak je, kdor ne zaupa nobeni ženski, največi bedak je pa oni — ki vsaki zaupa!

„Sedem“.

Najbolj čudna od vseh je številka »s e d e m«. Zgodovina pripoveduje od s e d e m svetovnih čudežev; lira je imela s e d e m strun, s e d e m junakov se je bojevalo pred Tebami in Grki so imeli s e d e m velikih svetovno znanih modrijanov. S e d e m mest se je pripravalo za rojstvo grškega pesnika Homerja in s e d e m Perzijcev je tekmovalo za kraljevo krono. — Kralju Faraonu se je sanjalo o s e d m i h debelih in s e d m i h suhih kravah in s e d e m nadlog je Gospod poslal nad Egipt. S e d e m svetilk je gorelo v jeruzalemskem templju, s e d e m levov je bilo pri Danielu v levnjaku in knjiga s s e d m i m i pečati še vedno ni odpečatena. In kdo ne ve, da je s e d e m zakramentov, s e d e m darov sv. Duha, s e d e m duhovnih in s e d e m telesnih del usmiljenja, da ima »Oče naš« s e d e m prošenj, poleg tega, da je s e d e m naglavnih grehov in da pravičen človek s e d e m k r a t na dan zagreši. — Iz zemljepisa vemo, da se reka Nil iztaka v morje v s e d m i h izlivih in da je mesto Rim sezidano na s e d m i h gričih in zgodovina nam pripoveduje, da je nad njim vladalo s e d e m kraljev.

Zemljepis pozna nadalje S e d m o graško. Učeni svet šteje s e d e m svobodnih ved, mavrica ima s e d e m barv in sreča ljubezni nas povzdiguje v s e d m o nebo!

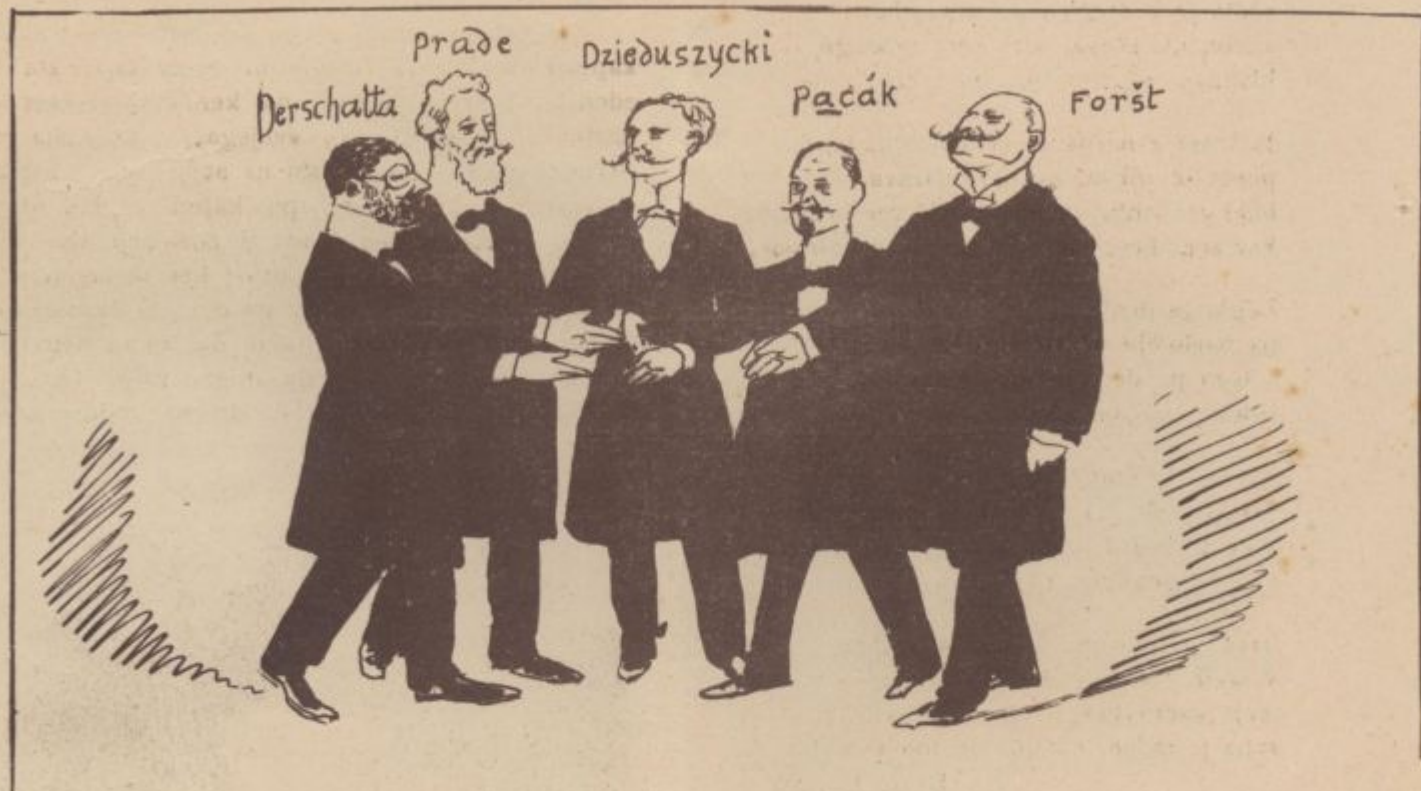
Profesor matematike.

se je peljal v čolnu na sprehod. Med vožnjo je pričel razgovor z mornarjem; izpraševal ga je to in ono, posebno ako ve kaj iz računstva. Ko je profesor videl, da nima o matematiki ni pojma, je vskliknil: „Človek, vi ste izgubil p o l ž i v l j e n j a!“ Kmaloma to je nastal na morju vihar. Valovi so se zale-

tavali v čoln, ki je bil v nevarnosti, da se pogrezne. Mornar je vprašal profesorja, ako zna plavati, nakar mu je isti odgovoril, da se tega ni nikdar učil. Mornar je na to rekel: „Potem ste pa gospod profesor izgubili celo vaše življenje!“

Ministerska sprememba.

Ti so se že „našli“.

Vprašanje je pa, ako se tudi ti „najdejo“ ?

Prišla je deklica. . .

Prišla je deklica lepa kot vila,
sedla je v senčico pa govorila :
»Srca ljubečega, srca sem vročega,
hladnata senčica, daj mi lečila !

Jaz sem zamišljena, vedno sanjava,
pusta se zdi mi cvetoča narava,
hlad res obkroža me, vetrič res boža me,
ker sem brez fanta še nisem več zdrava !

Leglo je dekle na mehko muravo
pa naslonilo na roko se pravo,
z levo pa deteljo-štiriperesnico
pridno brskaje iskalo med travo.

Sladko je fantič za njim se oglasil ;
»Dekle, oh, jaz te ne bom dolgočasil,
tebe počaščal bom, čas ti oslašal bom,
s štiriperesnico grudi okrasil !

Sreča med nama je, dekle, rojena,
v srcih zažgijva si ognja iskrena,
moja ozdravljena, tvoja ozdravljena
rana je srčna, v ljubezni dobljena !

Levin Kirilov.

„Piccolo“

je te dni priobčil vse postaje nove železnice od Trsta do Jesenic, seveda imenoval jih je po svoje, kakor n. pr. Opicina, Monte rupino (Repentabor), Duttugliano (Dutovlje), Prevacina, Auza (Avče), Podmelecce (Podmelec), a za imena Volčja draga, Grahovo in Hudajužina le ni mogel skovati nobenega „klasičnega“ imena !

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

TRST — Piazza Caserma št. 2 (v astni hiši) — TRST

Telefon 952.

Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam. Vlaga se lahko po 1 krono.

Posojila daja samo zadrugnikom in sicer na uknjižbo po 5% 1/2, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2 %.

Uradne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne.

Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Poštno hranilnični račun 815.004.

Salomonska slika.

V nekem malem mestu so imeli frančiškani in kapucini vsak svoj samostan. Samostana sta bila eden na drugega ljubosumna, ker vsak je sam hotel imeti sv. Frančiška za svojega ustanovitelja reda. Frančiškani so bili ponosni na svoje ime, kapucini na cerkveno zgodovino, po kateri so bili že rano prišteti frančiškanom. Toda ti poslednji niso pustili veljati zatrjevanja nasprotnikov, ker so kapucini nosili drugačno obleko kakor pa oni. S časoma se je ta spor silno poostril, tako da so se bogaboječi meščani po pravici bali, da utegne vsled tega prepira priti še do hujega. To sta na zadnje uvidela

tudi kapucinski gvardijani in prior Frančiškanov, in radi ljubega miru sta se sporazumela, da se podvržeta razsodbi, s katero bi se ob enem povspešilo cerkveno slikarstvo.

V istem mestecu je bival neki slikar, ki je živel v prijateljskih odnošajih z obema samostanoma in je že dolgo časa svaril, naj bi se spor že vendar enkrat poravnal. Kajti vsakokrat, ko je bil na kosilu pri kapucinih, je prišlo v razgovor preporno vprašanje, kar je navzoče goste silno motilo v njihovem apetitu. Prav tako neprijetno je bilo pri frančiškanih, kamor je šel slikar večkrat na čašo vina.

K temu prijatelju obeh samostanov. sta prišli torej obe prepirajoči se stranki ter tu razložili svoj sklep da se podvržeti njegovi razsodbi. »Da pa pri

tej razsodbi tudi ostane«, izjavili sta stranki, smo se dogovorili, da se ima razsodba napraviti v podobi slike, ki bo za večne čase obešena v tistem samostanu, kateremu bo priznana zmaga. Redovna obleka, v katerega naslikate svetega Frančiška, naj bo merodajna za oba dela. Za vaše delo vam vsak samostan plača dvesto goldinarjev.

Slikar je majal z glavo, ali oba patra sta nanj tako dolgo pritiskala, dokler se ni udal.

Pripravil je že platno in barve, ko ga je nekega večera prior Frančiškanov povabil na tajen razgovor. »Ako naslikate svetega moža v redovni obleki frančiškanov«, mu je dejal pri čaši vina, »tedaj vam plačam še 200 goldinarjev nagrade, torej skupno štiristo goldinarjev.

Vince je slikarju tako izvrstno dišalo, da se je po kratkem premišljevanju udal seveda pod pogojem, da se o tej pogodbi ne zine besedice.

Komaj je prispel slikar domov, ga je v njegovi delavnici že čakal brat kapucinskega samostana ter ga za drug dan povabil na kosilo v samostan.

»Ako naslikate svetega Frančiška v redovni obleki očetov kapucinov« mu je med kosilom, seveda

povsem tiho, rekel pater gvardjan, »tedaj vam plačam 200 goldinarjev nagrade.«

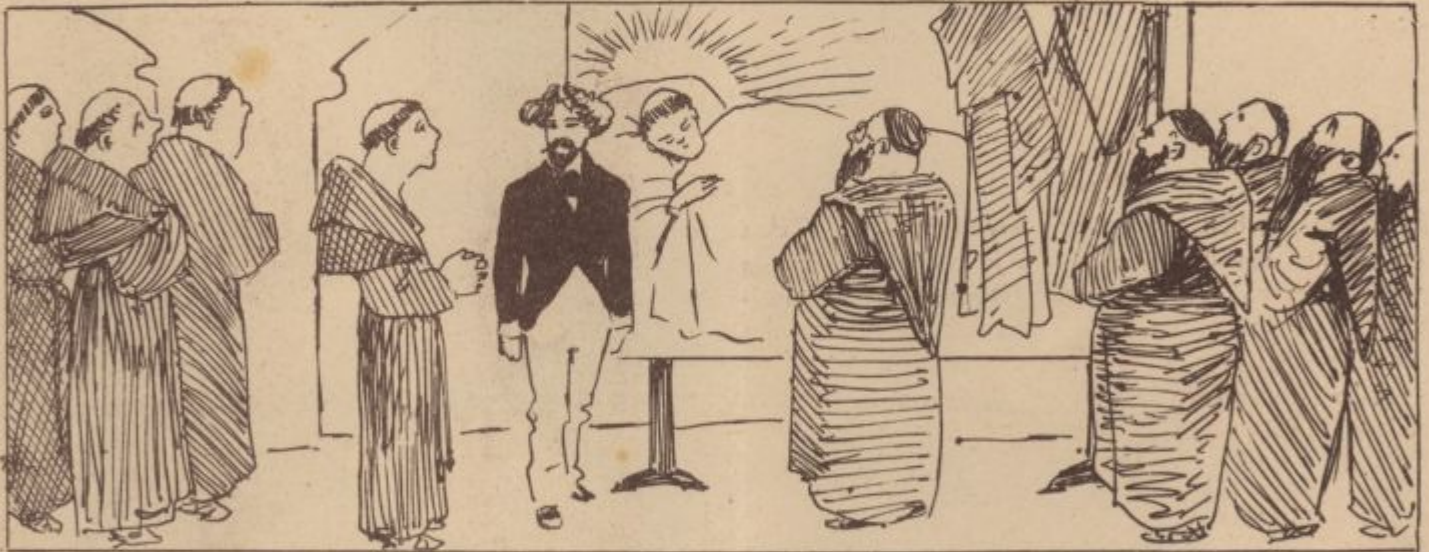
Slikar je obljubil tudi to. Na določeni dan je prinesel slikar podobo v dvorano, kjer sta bili zbrani obe prepirajoči se stranki ter z veliko napetostjo čakali slovesnega trenutka, ko je imelo pasti s podobe zagrinjalo. Ko sta obe stranki plačali dogovorjeno svoto, je slikar odgrnil zagrinjalo.

Sv. Frančišek je bil naslikan, kako je ležal v postelji in spal. Ob njegovem vzglavju je na žeblju na steni visela kapucinska kuta in prav tik na drugem žeblju pa redovna obleka Frančiškanov.

»To je proti pogodbi«, je dejal gvardijan kapucinov, porinivši slikarja na stran.

»Vi niste držali vaše obljube«, je ogorčeno vskliknil prior frančiškanov, »katera redovna obleka velja torej?

»To hočemo prepustiti svetemu frančišku samemu«, je povsem mirno odvrnil slikar. »Ko se zbudi in vstane, potem se kmalu pokaže, katero obleko, da obleče«. Ta salomonska razsodba je tudi končala spor med obema samostanoma.

Lahki dobiček.

K nekemu bogatinu je prišel mlad človek v ponudbo, da mu hoče razodeti načrt, po katerem zamore v tem hipu napraviti 20.000 kron dobička.

Gospod: »Veseli me, če je kaj na tem; povabim vas na zajutrak, potem se lahko o tem domeni.« — Po zajutruku je rekel bogatin: »No, v čem pa obstoji vaš načrt?« »To je prav lahko« — je odgovoril mladi človek; vi gospod imate hčer za ženitev, kateri mislite dati 40.000 kron dote.«

Gospod: To je res; saj ste jo sami videli; pa kaj hočete s tem?

»Jaz jo vzamem rad za polovico, torej si prav lahko s tem prihranite 20.000 kron.«

Gospod: Hvala lepa za tak načrt!

Škoda.

Matematiki se ne morejo lahko zaljubiti. Kajti že pri prvem temeljnem načelu ljubezni: Jaz in ti sva eno, mora zamajati z glavo.

Uredništvo »Škrata«: ulica Giorgio Galatti števil. 18. (Narodni dom).

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na Upravo »Škrata«, ki se nahaja tudi v »Narodnem domu«:

Odgovorni urednik LUDVIK GERŽINA.

Izdaja in tiska tiskarna »EDINOST« v Trstu.

Cesar Viljem na Dunajiu.

